

Сергій С. Мороз*

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність статті зумовлена потребою уточнення змісту бюджетної політики як інструменту розвитку регіонів України в умовах воєнного стану, коли фінансові рішення держави та органів місцевого самоврядування одночасно мають забезпечувати базову стійкість громад, компенсацію територіальних втрат, підтримання публічних послуг і відновлення інфраструктури. У воєнний період бюджетна політика перестає бути лише механізмом річного розподілу доходів і видатків. Вона набуває значення інституційного способу просторової стабілізації, оскільки саме через бюджетні програми, міжбюджетні трансферти та публічні інвестиції визначається спроможність регіонів адаптуватися до втрат економічної бази, руйнування інфраструктури, міграційного тиску та нерівномірності відновлення. Метою статті є поглиблення теоретико-прикладних засад бюджетної політики у забезпеченні розвитку регіонів України в умовах воєнного стану на основі оцінювання взаємодії між власною доходною базою місцевих бюджетів, міжбюджетними трансфертами, бюджетними програмами регіонального розвитку та механізмами публічного інвестування. Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні системного, структурно-функціонального, порівняльного, статистичного та програмно-цільового підходів, що дозволило розглядати бюджетну політику не як сукупність окремих показників, а як взаємопов'язану систему фінансових рішень. У процесі дослідження узагальнено сучасні наукові підходи до трактування місцевих бюджетів, фіскальної спроможності, трансфертної підтримки та публічних інвестицій у регіональному розвитку. Проаналізовано динаміку доходів місцевих бюджетів України у 2020-2025 роках, визначено зміну ролі міжбюджетних трансфертів у воєнний період, охарактеризовано Державний фонд регіонального розвитку як інструмент переходу від кошторисної логіки до проєктного управління результатами. Обґрунтовано, що зростання номінальних доходів місцевих бюджетів саме по собі не гарантує розв'язкового ефекту, якщо воно не супроводжується відновленням капітальних видатків, якісним добором бюджетних програм, співфінансуванням публічних інвестиційних проєктів і прозорою системою оцінювання їх результативності. Практична значимість результатів полягає у можливості використання запропонованих положень під час удосконалення бюджетної політики органів місцевого самоврядування, підготовки регіональних програм розвитку, добору проєктів для фінансування та формування системи моніторингу публічних інвестицій. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інтегрального індексу бюджетної спроможності регіонів, який має поєднувати власні доходи, трансфертну залежність, капітальні видатки, якість бюджетних програм і результативність публічних інвестицій.

Ключові слова: бюджетна політика; розвиток регіонів; воєнний стан; місцеві бюджети; міжбюджетні трансферти; бюджетні програми; публічні інвестиції; Державний фонд регіонального розвитку.

Табл. 3. Літ. 19.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-299-541-551

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7072-2994>

* State Research Institute of Informatization and Economic Modeling, Ukraine.

Serhii Moroz

BUDGET POLICY IN ENSURING THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN REGIONS UNDER MARTIAL LAW

The relevance of the article is determined by the need to clarify the role of budget policy as an instrument for the development of Ukrainian regions under martial law, when financial decisions made by the state and local self-government bodies must simultaneously ensure the basic resilience of communities, compensation for territorial losses, continuity of public services and infrastructure recovery. Under wartime conditions, budget policy can no longer be interpreted only as a mechanism for the annual allocation of revenues and expenditures. It becomes an institutional means of spatial stabilization, since budget programs, intergovernmental transfers and public investments determine the capacity of regions to adapt to the loss of their economic base, infrastructure destruction, migration pressure and uneven recovery. The purpose of the article is to deepen the theoretical and applied foundations of budget policy in ensuring the development of Ukrainian regions under martial law based on the assessment of the interaction between the own revenue base of local budgets, intergovernmental transfers, regional development budget programs and public investment mechanisms. The research methodology is based on a combination of systemic, structural-functional, comparative, statistical and program-target approaches, which made it possible to consider budget policy not as a set of isolated indicators but as an interconnected system of financial decisions. The study summarizes current scientific approaches to local budgets, fiscal capacity, transfer support and public investments in regional development. The dynamics of local budget revenues in Ukraine for 2020-2025 is analyzed, the changing role of intergovernmental transfers during the war is identified, and the State Regional Development Fund is characterized as an instrument for moving from an estimate-based logic of financing to project-based management of results. It is substantiated that the growth of nominal local budget revenues does not automatically create a developmental effect unless it is accompanied by the restoration of capital expenditures, high-quality selection of budget programs, co-financing of public investment projects and a transparent system for evaluating their performance. The practical significance of the results lies in the possibility of using the proposed provisions to improve the budget policy of local self-government bodies, prepare regional development programs, select projects for financing and build a monitoring system for public investments. Further research should focus on developing an integrated index of regional budget capacity that combines own revenues, transfer dependence, capital expenditures, the quality of budget programs and the effectiveness of public investments.

Keywords: budget policy; regional development; martial law; local budgets; intergovernmental transfers; budget programs; public investments; State Regional Development Fund.

Peer-reviewed, approved and placed: 22.05.2026

Постановка проблеми. Воєнний стан радикально змінив умови, у яких бюджетна політика впливає на розвиток регіонів України. Якщо до повномасштабної війни головний акцент робився на розширенні фінансової автономії громад і зміцненні власної доходної бази, то після 2022 року бюджетна система одночасно виконує стабілізаційну, компенсаційну, відновлювальну та інвестиційну функції. Регіональний розвиток у таких умовах залежить не лише від обсягу бюджетного ресурсу, а від того, наскільки узгоджено поєднуються доходи місцевих бюджетів, міжбюджетні трансферти, бюджетні програми розвитку та публічні інвестиції.

Зв'язок проблеми з важливими науковими і практичними завданнями полягає у потребі переходу від формального аналізу виконання місцевих бюджетів до оцінювання їхньої розвиткової здатності. Громада може мати

номінальне зростання доходів, але водночас залишатися обмеженою у фінансуванні відновлення, безпеки, економічної інфраструктури та людського капіталу. Відтак бюджетна політика має розглядатися як система інституційно організованих рішень, які визначають не тільки обсяг видатків, а й якість територіального розвитку, здатність громад залучати співфінансування, формувати проекти та досягати вимірюваних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові праці розглядають бюджетну політику регіонального розвитку на перетині фіскальної стійкості, місцевої автономії та спроможності публічного управління. М. Рабінович, А. Пінч, О. Мороз і Н. Ніцова досліджують бюджетну стійкість місцевого самоврядування в умовах російської війни проти України та показують, що фінансова витривалість громад залежить не тільки від податкової бази, а й від інституційної здатності адаптувати бюджетні рішення до шоків [1]. М. Ходан та І. Буртняк аналізують місцеві бюджети у воєнний період через призму адаптаційних стратегій і доводять, що партисипативні та програмні інструменти зберігають значення навіть за умов обмежених ресурсів [2].

М. Пасічний та співавтори акцентують увагу на фіскальній спроможності місцевої влади в Україні та державах Європейського Союзу, розглядаючи її як передумову сталого економічного зростання, а не лише як технічний показник наповнення бюджету [3]. К. Кузнецов обґрунтовує зміну пріоритетів бюджетної політики територіальних громад під час воєнного стану, звертаючи увагу на зміщення видатків від розвитку до безпеки, підтримки життєдіяльності та відновлення [4]. У працях І. Фарінович показано, що ефективність виконання бюджетів територіальних громад залежить від розміщення громади, масштабу втрат, стану економічної бази та управлінської здатності фінансових органів [5].

С. Бей досліджує виконання місцевих бюджетів України в умовах війни та підкреслює, що номінальне зростання доходів не усуває нерівномірності бюджетної спроможності між територіями [6]. А. А. Славкова аналізує доходи місцевих бюджетів у забезпеченні потреб територіальних громад і зміцненні обороноздатності, наголошуючи на подвійній природі місцевих фінансів у воєнний період: вони підтримують повсякденні послуги та одночасно включаються у фінансове забезпечення безпекових потреб [7]. Г. Скрипник характеризує сучасний стан місцевих бюджетів і перспективи їх розвитку, виділяючи потребу в підсиленні інвестиційної складової місцевих фінансів [8].

Отже, наукова література достатньо повно висвітлює питання фіскальної стійкості громад, доходів місцевих бюджетів і адаптації місцевих фінансів до умов війни. Менш розробленим залишається цілісне пояснення того, як бюджетні програми регіонального розвитку, міжбюджетні трансферти, бюджетна політика органів місцевого самоврядування та механізми публічного інвестування формують спільний інструментарій розвитку регіонів. Саме ця дослідницька прогалина визначає спрямування цієї статті.

Метою статті є поглиблення теоретико-прикладних засад бюджетної політики у забезпеченні розвитку регіонів України в умовах воєнного стану на основі оцінювання взаємодії між власною доходною базою місцевих бюджетів, міжбюджетними трансфертами, бюджетними програмами регіонального розвитку та механізмами публічного інвестування.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження: систематизувати сучасні наукові підходи до трактування бюджетної політики регіонального розвитку; оцінити динаміку ресурсної бази місцевих бюджетів у 2020-2025 роках; визначити роль міжбюджетних трансфертів у підтриманні регіональної стійкості; охарактеризувати бюджетні програми регіонального розвитку і публічні інвестиції як інструменти відновлення; обґрунтувати напрями підвищення результативності бюджетної політики органів місцевого самоврядування.

Основні результати дослідження. У межах дослідження бюджетна політика трактується як інституційний механізм перетворення публічних фінансів на результати регіонального розвитку. Такий підхід відрізняється від звичайного зіставлення доходів і видатків, оскільки акцентує на здатності бюджетної системи підтримувати життєздатність громад, компенсувати територіальні втрати, фінансувати відновлення та створювати умови для майбутнього економічного зростання. В умовах воєнного стану ця здатність формується через взаємодію чотирьох елементів: власної доходної бази місцевих бюджетів, міжбюджетних трансфертів, бюджетних програм регіонального розвитку та публічних інвестицій.

Власна доходна база визначає реальний простір фінансової автономії органів місцевого самоврядування. Міжбюджетні трансферти коригують нерівність територій і в період війни набувають значення фінансової компенсації втрат. Бюджетні програми регіонального розвитку переводять бюджетні рішення у площину цілей, завдань і результативних показників. Публічні інвестиції, своєю чергою, створюють міст між бюджетним плануванням і відновленням матеріальної, соціальної та безпекової інфраструктури. Взаємозв'язок цих елементів дозволяє оцінити не лише обсяг фінансового ресурсу, а й якість бюджетної політики.

Динаміка доходів місцевих бюджетів у 2020-2025 роках відображає зміну макрофінансового середовища, у якому діяли громади: від пандемічного обмеження економічної активності до воєнного перерозподілу пріоритетів і поступового відновлення номінального ресурсу. Для бюджетної політики розвитку важливо простежити не тільки приріст доходів, а й те, яку управлінську функцію ці доходи виконували в різні періоди. Узагальнення відповідних показників наведено у табл. 1.

Показники табл. 1 свідчать про складну, але не лінійну траєкторію місцевих фінансів. Після зростання доходів у 2021 році місцеві бюджети зазнали воєнного скорочення у 2022 році. Подальше номінальне відновлення не означало повернення до довоєнної моделі розвитку, адже частина видатків була переорієнтована на безпеку, підтримання базових послуг, допомогу населенню та першочергове відновлення. У 2025 році доходи місцевих бюджетів перевищили рівень 2020 року на 312,8 млрд грн, однак цей приріст варто оцінювати з урахуванням інфляції, демографічних втрат, руйнування інфраструктури та різної здатності громад генерувати власні надходження.

Фіскальна база регіонального розвитку виявляє важливу закономірність: зростання доходів є необхідною, але недостатньою умовою розвитку. Якщо додатковий ресурс використовується переважно на поточне утримання, він

підтримує функціонування території, проте не створює довгострокового розв'язкового ефекту. Отже, бюджетна політика має поєднувати стабілізаційну та інвестиційну логіку, і саме в цьому контексті особливої ваги набуває аналіз трансфертів.

Таблиця 1. Фіскальна база місцевого розвитку в Україні у 2020-2025 роках, складено та розраховано автором за даними Міністерства фінансів України, державного веб-порталу бюджету для громадян, Рахункової палати України та аналітичних матеріалів щодо виконання місцевих бюджетів [9-13]

Рік	Доходи місцевих бюджетів, млрд грн	Абсолютна зміна, млрд грн	Темп до попереднього року, %	Бюджетно-політична інтерпретація
2020	471,5	-	-	Початковий рівень аналізу за умов пандемічного обмеження економічної активності
2021	580,7	+109,2	123,2	Післякризове відновлення і посилення власної дохідної бази громад
2022	555,2	-25,5	95,6	Воєнний шок, збереження базових послуг і перерозподіл видаткових пріоритетів
2023	652,6	+97,4	117,5	Номінальне відновлення ресурсу за високої потреби у трансфертах
2024	679,5	+26,9	104,1	Сповільнення приросту та вплив вилучення частини військового ПДФО
2025	784,3	+104,8	115,4	Зростання ресурсу за потреби переходу до бюджетної політики розвитку

Міжбюджетні трансферти у воєнний період не можна зводити до звичайного вирівнювання бюджетної забезпеченості. У сучасних умовах вони виконують складнішу роль: підтримують громади з пошкодженою або втраченою економічною базою, компенсують різну інтенсивність воєнних наслідків, забезпечують доступність базових послуг і водночас можуть бути каналом фінансування відновлення. Динаміка цієї складової бюджетної політики систематизована у табл. 2.

Дані табл. 2 демонструють посилення трансфертної компоненти у місцевих фінансах. Якщо у 2022 році частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів становила 24,6%, то у 2025 році вона зросла до 34,5%. Такий зсув має подвійне значення. З одного боку, він свідчить про більшу участь державного бюджету в підтриманні регіональної стійкості. З іншого боку, він змушує простір самостійного бюджетного маневру громад, позаяк зростання трансфертної залежності може послаблювати стимули до нарощування власних доходів і довгострокового планування.

Таблиця 2. Міжбюджетні трансферти та фінансова автономія місцевих бюджетів у 2022-2025 роках, складено та розраховано автором за даними Міністерства фінансів України, державного веб-порталу бюджету для громадян та аналітичних матеріалів про виконання місцевих бюджетів [9-13]

Рік	Доходи з трансфертами, млрд грн	Доходи без трансфертів, млрд грн	Трансферти, млрд грн	Частка трансфертів, %	Функція у бюджетній політиці
2022	555,2	418,4	136,8	24,6	Компенсація воєнного шоку і підтримання базових послуг
2023	652,6	475,2	177,4	27,2	Посилення вирівнювання за зростання потреб відновлення
2024	679,5	491,6	187,9	27,7	Збереження ролі державної підтримки за сповільнення доходного приросту
2025	784,3	514,0	270,3	34,5	Перехід до моделі, де трансферти стають каналом регіональної стійкості

Диференціація трансфертної політики має стати однією з умов її результативності. Для прифронтових, деокупованих і суттєво пошкоджених територій пріоритетною має бути підтримка базових функцій, оскільки без неї неможливо забезпечити життєздатність громади. Для територій із відносно стабільною економічною базою трансферти доцільно тісніше пов'язувати з проектною готовністю, співфінансуванням і вимірюваними результатами. Такий підхід перетворює трансферти з інструменту пасивного вирівнювання на інструмент керованого розвитку.

Наступна складова бюджетної політики пов'язана з бюджетними програмами регіонального розвитку. Їхня відмінність від загального бюджетного фінансування полягає у наявності мети, завдань, виконавців, результативних показників і процедур оцінювання. Саме тому бюджетні програми можуть забезпечити зв'язок між фінансуванням і конкретним територіальним результатом. У воєнний період така логіка особливо важлива, адже обмежені ресурси мають спрямовуватися на проекти з найбільшим ефектом для безпеки, доступності послуг, відновлення інфраструктури та економічної активності.

Державний фонд регіонального розвитку у 2025 році став показовим прикладом повернення програмно-проектної логіки до регіональної політики. Його значення полягає не лише в обсязі фінансування, а в

інституційному способі добору проєктів, поєднанні державного ресурсу з пріоритетами територій і поступовому включенні регіонального розвитку в систему публічного інвестиційного менеджменту. Галузева структура профінансованих проєктів відображає реальні пріоритети воєнного періоду, що узагальнено у табл. 3.

Таблиця 3. Структура проєктів Державного фонду регіонального розвитку у 2025 році, складено автором за даними DREAM та Міністерства розвитку громад та територій України щодо відбору проєктів ДФРР у 2025 році [14; 15]

Напрямок фінансування	Кількість проєктів	Обсяг, млн грн	Частка, %	Розвиткове значення для регіонів
Цивільний захист	17	391,0	39,1	Підвищення безпеки населення і стійкості громад
Охорона здоров'я	10	207,6	20,8	Відновлення доступності медичних послуг
Публічні послуги	2	64,5	6,5	Посилення адміністративної та сервісної спроможності громад
Водопостачання та водовідведення	3	16,2	1,6	Підтримка базових комунальних систем
Дошкільна освіта	6	159,2	15,9	Відновлення соціальної інфраструктури
Середня освіта	10	161,5	16,2	Підтримка людського капіталу і територіальної привабливості
Разом	48	1 000,0	100,0	Концентрація підтримки на безпеці, соціальній інфраструктурі та базових послугах

Структура табл. 3 свідчить, що ДФРР у 2025 році виконував переважно відновлювально-безпекову функцію. Найбільша частка ресурсу спрямована на цивільний захист, охорону здоров'я та освіту. Такий розподіл є обґрунтованим з огляду на воєнні ризики, однак він також показує обмеженість простору для фінансування економічних проєктів, які безпосередньо впливають на продуктивність регіональних економік. Відтак подальше посилення ДФРР потребує не механічного збільшення фінансування, а поєднання безпекових, соціальних та економічних критеріїв відбору.

Публічні інвестиції змінюють саму природу бюджетної політики органів місцевого самоврядування. Громада, яка розглядає бюджет лише як кошторис утримання установ, залишається залежною від поточних потреб і не формує довгострокового розвитку. Натомість громада, яка має підготовлені проєкти, техніко-економічні обґрунтування, співфінансування, систему пріоритетів і механізми моніторингу, здатна перетворювати бюджетний ресурс на інфраструктурний, соціальний та економічний результат.

Капітальні видатки місцевих бюджетів є індикатором переходу від утримання до розвитку. У 2022 році вони різко скоротилися до 48,9 млрд грн, що відображало воєнний шок і переорієнтацію ресурсів на першочергові

потреби. У 2023-2024 роках, за даними Рахункової палати, капітальні видатки суттєво відновилися, досягнувши 145,8 млрд грн у 2024 році [11]. Однак така динаміка не повинна тлумачитися лише як кількісне покращення. Для регіонального розвитку важливо, щоб капітальні видатки були пов'язані з програмами відновлення, міжмуніципальною кооперацією, цифровою системою управління проектами та оцінюванням ефектів після завершення фінансування.

Звідси випливає кілька організаційно-економічних орієнтирів для бюджетної політики. По-перше, дохідна база місцевих бюджетів має зміцнюватися через підтримку економічної активності громад, легалізацію зайнятості, розвиток місцевого підприємництва та відновлення податкової бази. По-друге, трансферти мають бути диференційованими: для територій із високими втратами вони повинні гарантувати базову стійкість, а для громад із кращою спроможністю — стимулювати якість проектів і співфінансування. По-третє, бюджетні програми регіонального розвитку мають оцінюватися не за фактом освоєння коштів, а за зміною доступності послуг, стану інфраструктури, безпеки населення та умов для економічної діяльності.

По-четверте, система публічних інвестицій має бути інтегрована з місцевими стратегіями розвитку. Публічний інвестиційний проект повинен мати не лише кошторис, а й логіку впливу на територію, визначений горизонт реалізації, показники результативності та процедури післяпроектного моніторингу. Лише за таких умов бюджетна політика органів місцевого самоврядування зможе перейти від короткострокової реакції на дефіцит ресурсу до управління розвитком у середньостроковій перспективі.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що бюджетна політика у забезпеченні розвитку регіонів України в умовах воєнного стану має розглядатися як багаторівнева система фінансових рішень, а не як простий розподіл доходів і видатків. Її результативність визначається здатністю поєднувати власну дохідну базу місцевих бюджетів, міжбюджетні трансферти, бюджетні програми регіонального розвитку та публічні інвестиції.

Динаміка місцевих бюджетів у 2020-2025 роках засвідчує поступове номінальне відновлення фінансового ресурсу після воєнного шоку 2022 року. Водночас таке відновлення не є рівнозначним розвитковій спроможності, позаяк громади мають різний стан економічної бази, різний масштаб руйнувань, різні демографічні втрати та різну управлінську здатність підготовки інвестиційних проектів. Отже, бюджетна політика має переходити від загального нарощування ресурсу до оцінювання його територіального ефекту.

Міжбюджетні трансферти у воєнний період набули значення механізму регіональної стійкості. Зростання їхньої частки в доходах місцевих бюджетів свідчить про посилення ролі держави у компенсації територіальних втрат і підтриманні базових послуг. Разом із тим подальша трансфертна політика потребує диференціації: для найбільш уражених територій вона має забезпечувати життєздатність громад, а для фінансово спроможніших територій — стимулювати якість бюджетних програм, співфінансування та результативність проектів.

Бюджетні програми регіонального розвитку та публічні інвестиції мають бути повернуті в центр регіональної бюджетної політики. ДФРР у 2025 році, попри обмежений обсяг ресурсу, продемонстрував важливий інституційний зсув до конкурсності, проектного добору та концентрації фінансування на безпеці, соціальній інфраструктурі й базових послугах. Подальше посилення цього інструменту потребує ширшого поєднання відновлювальних, соціальних та економічних критеріїв.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні інтегрального індексу бюджетної спроможності регіонів України, який має враховувати власні доходи, трансфертну залежність, капітальні видатки, якість бюджетних програм, готовність публічних інвестиційних проектів і фактичні результати їх реалізації. Такий інструмент дозволив би перейти від опису бюджетної динаміки до оцінювання здатності бюджетної політики формувати розвиток територій у складних умовах воєнної та післявоєнної трансформації.

1. Rabinovych M., Pintsch A., Moroz O., Nitsova N. Predicting budget robustness of Ukrainian local self-government in the context of Russia's war against Ukraine. *East European Politics*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1080/21599165.2024.2435817>.

2. Khodan M., Burtnyak I. Local budgets in Ukraine during wartime: Challenges, adaptation strategies, and the role of participatory budgeting. *Public and Municipal Finance*. 2025. Vol. 14. No. 4. P. 77-93. DOI: [https://doi.org/10.21511/pmf.14\(4\).2025.06](https://doi.org/10.21511/pmf.14(4).2025.06).

3. Pasichnyi M., et al. Fiscal capacity of local authorities in Ukraine and the EU member-states. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 6. No. 65. P. 176-189. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.6.65.2025.4966>.

4. Kuznietsov K. Change of priorities in the budgetary policy of territorial communities under martial law. *Finance of Ukraine*. 2025. URL: <https://finukr.com.ua/index.php/journal/article/view/174>.

5. Фариневич І. Аналіз ефективності виконання бюджетів територіальних громад в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4983>.

6. Бей С. Виконання місцевих бюджетів України в умовах війни. *Економічні горизонти*. 2025. № 1(30). URL: <https://eh.udpu.edu.ua/article/view/321473>.

7. Славкова А. А. Доходи місцевих бюджетів України у забезпеченні потреб територіальних громад та зміцненні обороноздатності в умовах воєнного стану. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. URL: <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/324>.

8. Скрипник Г. Місцеві бюджети: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3880>.

9. Державний веб-портал бюджету для громадян. Міністерство фінансів України. URL: <https://openbudget.gov.ua/>.

10. Міністерство фінансів України. Виконання доходів місцевих бюджетів. URL: <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetiv>.

11. Рахункова палата України. Звіт про результати аналізу виконання основних показників місцевих бюджетів у 2022-2024 роках. 2025. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/28-6_2025/Zvit_28-6_2025.pdf.

12. Децентралізація. Бюджети громад у 2025 році: стійкість, адаптація, відповідальність. 2026. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/20555>.

13. Міністерство фінансів України. За 2025 рік до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 514 млрд грн. 2026. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_2025_rik_do_zagalno-go_fondu_mistsevikh_biudzhetiv_nadiishlo_514_mlrd_grn_63_mlrd_grn_do_2024_roku-5541.

14. DREAM. Державний фонд регіонального розвитку: відбір проектів 2025. URL: <https://dream.gov.ua/ua/fin-program/DREAM-UA-010925-1C3F3127?fromUri=%2Ffin-programs>.

15. Міністерство розвитку громад та територій України. 1 мільярд гривеньДФРР спрямовується на 48 пріоритетних інвестиційних проектів у 16 областях. 2025. URL: [**ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS, # 5 \(299\), 2026**](https://min-</p></div><div data-bbox=)

dev.gov.ua/news/1-miliard-hryven-dfrr-spriamovuietsia-na-48-priorytetnykh-investytsiinykh-proiektiv-u-16-oblastiakh.

16. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

17. Закон України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» від 19.11.2024 № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4059-20>.

18. Кабінет Міністрів України. Деякі питання державного фонду регіонального розвитку: постанова від 13.08.2025 № 971. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/971-2025-%D0%BF>.

19. Міністерство фінансів України. Методика визначення джерел і механізмів фінансового забезпечення публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій: наказ від 28.02.2025 № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0541-25>.

1. Rabinovych, M., Pintsch, A., Moroz, O., & Nitsova, N. (2024). Predicting budget robustness of Ukrainian local self-government in the context of Russia's war against Ukraine. *East European Politics*. <https://doi.org/10.1080/21599165.2024.2435817>.

2. Khodan, M., & Burtnyak, I. (2025). Local budgets in Ukraine during wartime: Challenges, adaptation strategies, and the role of participatory budgeting. *Public and Municipal Finance*, 14(4), 77-93. [https://doi.org/10.21511/pmf.14\(4\).2025.06](https://doi.org/10.21511/pmf.14(4).2025.06).

3. Pasichnyi, M., et al. (2025). Fiscal capacity of local authorities in Ukraine and the EU member-states. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 6(65), 176-189. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.65.2025.4966>.

4. Kuznietsov, K. (2025). Change of priorities in the budgetary policy of territorial communities under martial law. *Finance of Ukraine*. <https://finukr.com.ua/index.php/journal/article/view/174>.

5. Farynovych, I. (2024). Analiz efektyvnosti vykonannya biudzhetyv terytorialnykh hromad v umovakh voiennoho stanu [Analysis of the efficiency of budget execution of territorial communities under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 68. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4983> [in Ukrainian].

6. Bei, S. (2025). Vykonannya mistsevykh biudzhetyv Ukrainy v umovakh viiny [Execution of local budgets of Ukraine under wartime conditions]. *Ekonomichni horyzonty*, 1(30). <https://eh.udpu.edu.ua/article/view/321473> [in Ukrainian].

7. Slavkova, A. A. (2024). Dokhody mistsevykh biudzhetyv Ukrainy u zabezpechenni potreb terytorialnykh hromad ta zmitsnenni oboronozdatnosti v umovakh voiennoho stanu [Revenues of local budgets of Ukraine in meeting the needs of territorial communities and strengthening defence capability under martial law]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannya*. <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/324> [in Ukrainian].

8. Skrypnyk, H. (2024). Mistsevi biudzhety: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Local budgets: Current state and development prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 70. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3880> [in Ukrainian].

9. Ministry of Finance of Ukraine. State web portal of the budget for citizens. <https://openbudget.gov.ua/> [in Ukrainian].

10. Ministry of Finance of Ukraine. Execution of local budget revenues. <https://mof.gov.ua/uk/vykonannya-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetyv> [in Ukrainian].

11. Accounting Chamber of Ukraine. (2025). Zvit pro rezultaty analizu vykonannya osnovnykh pokaznykiv mistsevykh biudzhetyv u 2022-2024 rokakh [Report on the results of the analysis of the execution of key indicators of local budgets in 2022-2024]. https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/28-6_2025/Zvit_28-6_2025.pdf [in Ukrainian].

12. Decentralization. (2026). Biudzhetny hromad u 2025 rotsi: stiikist, adaptatsiia, vidpovidalnist [Community budgets in 2025: Resilience, adaptation, responsibility]. <https://decentralization.gov.ua/news/20555> [in Ukrainian].

13. Ministry of Finance of Ukraine. (2026). Za 2025 rik do zahalnoho fondu mistsevykh biudzhetyv nadiishlo 514 mlrd hrn [In 2025, UAH 514 billion was received by the general fund of local budgets]. https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_2025_rik_do_zagalnogo_fondu_mistsevykh_biudzhetyv_nadiishlo_514_mlrd_grn_63_mlrd_grn_do_2024_roku-5541 [in Ukrainian].

14. DREAM. (2025). State Regional Development Fund: Project selection 2025. <https://dream.gov.ua/ua/fin-program/DREAM-UA-010925-1C3F3127?fromUri=%2Ffin-programs> [in Ukrainian].

15. Ministry for Development of Communities and Territories of Ukraine. (2025). 1 milliard hryven DFRR spriamovuietsia na 48 priorytetnykh investytsiinykh proiektiv u 16 oblastiakh [UAH 1 billion of the SRDF is allocated to 48 priority investment projects in 16 regions]. <https://mindev.gov.ua/news/1-miliard-hryven-dfrr-spriamovuietsia-na-48-priorytetnykh-investytsiinykh-proiektiv-u-16-oblastiakh> [in Ukrainian].

16. Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 2456-VI dated July 8, 2010. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> [in Ukrainian].

17. Law of Ukraine On the State Budget of Ukraine for 2025 No. 4059-IX dated November 19, 2024. <https://zakon.rada.gov.ua/go/4059-20> [in Ukrainian].

18. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). Some issues of the State Regional Development Fund: Resolution No. 971 dated August 13, 2025. <https://zakon.rada.gov.ua/go/971-2025-%D0%BF> [in Ukrainian].

19. Ministry of Finance of Ukraine. (2025). Methodology for determining sources and mechanisms of financial support for public investment projects and public investment programs: Order No. 131 dated February 28, 2025. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0541-25> [in Ukrainian].